

Aan de voorzitter en leden van
Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	RMT	Behandeld	E.H.J. Roos
Ons kenmerk	2016/69232	Telefoon	+31 43 389 88 04
Uw kenmerk	-	Maastricht	13 september 2016
Bijlage(n)	1	Verzonden	13 september 2016

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : de heer J. Kuntzelaers

Fractie : PvdA

Inzake : gezondheidsrisico's intensieve veehouderij

Vraag 1.

Heeft het College kennisgenomen van het onderzoek Veehouderij, Gezondheid en Omwonenden van het RIVM, Universiteit Utrecht (IRAS), Wageningen UR en NIVEL?

Antwoord.

Ja.

Vraag 2.

Is het College het met ons eens dat de oproep van de GGD GHOR aan Provincies en gemeenten, mede naar aanleiding van dit onderzoek, actie te ondernemen en gezondheidsproblemen door de veehouderij te voorkomen en mensen te beschermen terecht is?

Antwoord.

De gezondheid van zijn bewoners is voor alle overheden, dus ook voor de provincie, van groot belang.

Vraag 3.

Welke gegevens zijn er bij het College bekend als het gaat om de uitstoot van fijnstof en ammoniak in Limburg? In welke gebieden in de Provincie lopen bewoners meer risico door het grote aantal (intensieve) veehouderijbedrijven in de buurt?

2016/69225

Antwoord.

Gegevens over de uitstoot van fijnstof en ammoniak in Limburg zijn bekend via www.emissieregistratie.nl. Daarnaast is er inzicht in de vergunde hoeveelheid fijnstof en ammoniak via het vergunningenbestand. In het onderzoek werd een verlaging van de longfunctie gevonden bij mensen die veel veehouderijen in de omgeving hebben. Hierbij gaven de onderzoekers aan dat er een verband is met de groep mensen die 15 of meer bedrijven binnen een kilometer afstand van de woning hebben liggen. Deze woningen zijn voornamelijk gelegen in de 6 peelgemeenten (Nederweert, Weert, Leudal, Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray).

Vraag 4.

Is het College bereid om op korte termijn samen met de GGD, LTO, omgevingsdiensten en gemeenten met risicogebieden te bekijken welke acties er direct op het gebied van handhaving en beleid kunnen worden opgepakt? Hoe kan de uitstoot van onder andere ammoniak en fijnstof worden verminderd en hoe kunnen we verdere risico's op het gebied van volksgezondheid voorkomen?

Antwoord.

In het kader van het project schone stallen werken wij samen met de zes peelgemeenten, LLTB, Stichting Natuur- en Milieufederatie en de Rabobank om te bezien welke maatregelen er genomen kunnen worden om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren op basis van de strategische doelstelling "in 2025 is ieder IV bedrijf een lust voor zijn omgeving." Rond twee gebieden waar een concentratie van IV bedrijven is gelegen (Ysselsteyn en Nederweert) doen we dat in de vorm van pilot projecten. De ervaringen die we daar opdoen worden Limburg breed opgeschaald.

Om de uitstoot van ammoniak te reduceren hebben we in 2013 de verordening veehouderijen en natura2000 vastgesteld, die momenteel integraal onderdeel uitmaakt van de provinciale omgevingsverordening. Deze verplicht veehouderijen om bij bouw, verbouw en uitbreiding van stallen ammoniak-emissiearme technieken toe te passen. Ook bestaande stallen moeten uiterlijk in 2030 aan deze eisen voldoen.

Vraag 5.

Ondersteunt het College de oproep van de GGD GHOR dat het voorzorgsprincipe nu opgenomen dient te worden in beleid en bij omgevingsplannen? Zodat er bij beslissingen over het wel of niet verlenen van vergunningen voor nieuw te bouwen veehouderijen of uitbreiding, verplicht gekeken moet worden naar eventuele gezondheidsrisico's. Is het College bereid om dit op korte termijn met de Gemeenten op te gaan pakken. Zodat we voorkomen dat de ombudsman over een aantal jaren opnieuw aan het werk moet, omdat we als overheid te laat gereageerd hebben op ernstige signalen dat de gezondheid van onze burgers beter beschermd kan worden.

Antwoord.

Voor ammoniak, fijnstof en geur zijn normen gesteld waarop via vergunningverlening vooral door gemeenten getoetst wordt. Voor de ammoniak emissie gelden er al strengere normen dan landelijk voorgeschreven. Het kabinet spreekt in zijn reactie van een gezamenlijke aanpak van ministeries, andere overheden, de sector en overige betrokkenen. Uit dit traject zal naar verwachting ook naar voren komen of er vanwege gezondheidsrisico's aanvullende criteria of strengere normen bij de vergunningverlening zullen gaan gelden.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Per e-mail (staten@prvlimburg.nl)

Aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA, Maastricht

Maastricht, 8 juli 2016

Betreft: Schriftelijke vragen Gezondheidsrisico's intensieve veehouderij

Geacht College,

Al geruime tijd maken wij ons zorgen over de gevolgen van met name de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Gister werden de resultaten van een driejarig onderzoek gepresenteerd van een samenwerking van het RIVM, Universiteit Utrecht (IRAS), Wageningen UR en NIVEL.¹ Uit dit onderzoek komt naar voren dat omwonenden van veehouderijen meer last hebben van luchtwegklachten vanwege een afname van de longfunctie. Volgens de onderzoekers is het aannemelijk dat dergelijke gezondheidsproblemen worden veroorzaakt door de stoffen die afkomstig zijn van veehouderijen, zoals de uitstoot van fijnstof, micro-organismen, endotoxines (bacterieresten) en ammoniak. Mede naar aanleiding van deze uitkomsten roept GGD GHOR Nederland Provincies en gemeenten op om maatregelen te nemen om gezondheidsproblemen te voorkomen en mensen te beschermen.²

Vorige week werd tevens bekend dat de Nationale ombudsman gaat onderzoeken welke lessen de overheid heeft getrokken uit de aanpak van de Q-koorts. Bij de Q-koorts nam de overheid, volgens de slachtoffers, te laat maatregelen en liet de informatievoorziening richting burgers over de risico's van met Q-koorts besmette bedrijven te wensen over. De PvdA Limburg vindt dat de gezondheid en het welzijn van mensen altijd prioriteit dienen te hebben. Daarom stellen wij de volgende vragen:

1. Heeft het College kennisgenomen van het onderzoek Veehouderij, Gezondheid en Omwonenden van het RIVM, Universiteit Utrecht (IRAS), Wageningen UR en NIVEL?
2. Is het College het met ons eens dat de oproep van de GGD GHOR aan Provincies en gemeenten, mede naar aanleiding van dit onderzoek, actie te ondernemen en gezondheidsproblemen door de veehouderij te voorkomen en mensen te beschermen terecht is?
3. Welke gegevens zijn er bij het College bekend als het gaat om de uitstoot van fijnstof en ammoniak in Limburg? In welke gebieden in de Provincie lopen bewoners meer risico door het grote aantal (intensieve) veehouderijbedrijven in de buurt?
4. Is het College bereid om op korte termijn samen met de GGD, LTO, omgevingsdiensten en gemeenten met risicogebieden te bekijken welke acties er direct op het gebied van handhaving en beleid kunnen worden opgepakt? Hoe kan de uitstoot van onder andere ammoniak en fijnstof worden verminderd en hoe kunnen we verdere risico's op het gebied van volksgezondheid voorkomen?
5. Ondersteunt het College de oproep van de GGD GHOR dat het voorzorgsprincipe nu opgenomen dient te worden in beleid en bij omgevingsplannen? Zodat er bij beslissingen over het wel of niet verlenen van vergunningen voor nieuw te bouwen veehouderijen of uitbreiding, verplicht gekeken moet worden naar eventuele gezondheidsrisico's. Is het College bereid om dit op korte termijn met

¹ <http://www.rivm.nl/dsresource?objectid=rivmp:319200&type=org&disposition=inline>

² <http://www.ggdghor.nl/nieuws/2016/07/07/maatregelen-nodig-om-gezondheidsrisicos-voor-omwonenden-veehouderijen-te-beperken/>

het Rijk en gemeenten op te gaan pakken? Zodat we voorkomen dat de ombudsman over een aantal jaren opnieuw aan het werk moet, omdat we als overheid te laat gereageerd hebben op ernstige signalen dat de gezondheid van onze burgers beter beschermd kan worden.

Graag beantwoording in de daarvoor gestelde termijn.

Met vriendelijke groet,

Namens de PvdA Limburg
Jasper Kuntzelaers